

Fernando Pessoa

ČETIRI SONETA

XXI

Misao je rođena sl'jepa, al' misao zna šta vidi.
 Njezin oprezni dodir raspliće oblike od forme,
 No forma joj je ipak „ništa“, čije istinsko „biti“
 Tek pronalazi dodir zabludjelim zastorom tame.
 No, odakud, do iz nagađanog prizora, dodir će
 Učit' nas da dodir tek osjećaj je blizak i prazan?
 I kako da puk dodir, sebi nedovoljan, dosegne
 Čitav razum nekog osjećaja - istinom samom tkan?
 To što jednom je taknuto, ako dodir mu uzmemo,
 Ostaje pak u sjećanju stvarno i spolja nam znano,
 I tako nedodirni spomen na dodir ispunjamo
 Osjećajem osjećaja kojim dalekost stvari znamo.

I tako, dodirom nedodirnim, u pogrešnom
 pravilna,

Dodira misao o viđenom – ne vidi do pogleda.

XXVI

Ovaj svijet je sav od greške i od budna sna satkan
 I tek jedna sigurnost u duši ležati nam može –
 Da kad držimo se iole zrcala mišljenja nam
 Mi poznamo ga, makar ga i ne poznali uopšte.
 Jer ogledalo poznaje samo jednu stranu stvari,
 I poznaje je okrenutu od stamenosti svoje.
 Dvostruka laž njegova istina je; i pokazati
 Će istinom lažno, i nigdje blizu istinske boje.
 Oblaci misli stranošću osjete dana smisao,
 Ali nikada čudnošću, većom nego li čudan je,
 Potkupljuju zbunjenost mišljenja nam, i dobijamo
 Tek smisle r'ječi iz r'ječi – znanje, istinu, promjene.
 Da svijet lažan je, ali ne i šta to istina je, znamo.
 Znajuć' da nikad nećemo znati - ipak razmišljamo.

XXVIII

Ugao zelenoga vala sve bjeličasto šišti
 Ponad mokroga pijeska. Ja vidim, il' su ipak sni.
 I sasvim sigurno realnost ovo ne može biti!
 Nekako i negdje sve se ovo zasigurno čini!
 Nebesa, mora, ova velika širokost otkrita
 U sreći vanjskoj, ta gomila života osjećanog,
 Nije nešto stvarno, već u sliku nam je umetnuta
 I baš sve što u ovome nije, jedino je stvarno.
 Ako će ovo ikada budno i smisleno biti,
 Ako vidjeće svijetli ogromni stvari ovih san,
 Rijedi onaj dio vlastitih snova ja ću uzeti
 I zarad istine same sve buditi se zamaštan,
 I nositi pregorak san, k'o pravedne kletve nemir,
 Ovaj uzajamni san cijeloga svijeta – Svemir!

XXXII

Kada osjećam ono što osjećajima čini se,
 Osjećaj je osjećaj prije no moj je il' u meni.
 I kada slušam, tad slušanje, prije no čujem, čuje.
 A kada gledam, tad prije mene Vid vidi apstraktni.
 Ja d'jelom sam duša, a d'jelom Ja u svemu što taknem –
 Duša moja tim dijelom zajednička jeste sa svim,
 A ja, pokvareni dio, što osjećaj čini takvim
 Da njime gr'ješiti mogu i osjećaj zvati svojim.
 Pitaju ini se šta bi to misli mogle značiti,
 Što kao da objasne sve pa nestanu bez činjenja,
 Kao v'jesnici što ismijavaju vanjštinu v'jesti,
 Objašnjavajući sve nam osim samog objašnjenja;
 Kao da pogađamo šifre šifrovanih pisama
 A nalazimo ih nepoznatim jezikom pisana.

Sa engleskog preveo Marko Bačanović